

Polegli, porwani, zaginieni...

Autor: Jacek Kuczkowski

Poniżej prezentujemy artykuł napisany przez członka Stowarzyszenia Historycznego "Pamięć i Tożsamość" p. Jacka Kuczkowskiego, opublikowanego na stronie internetowej <http://www.ziemiagryfa.org.pl>

Polegli, porwani, zaginieni oraz zmarli mieszkańcy

Gorawina podczas I i II wojny światowej i w wyniku jej skutków.

Pierwsza i druga wojna światowa były najkrwawszymi konfliktami militarnymi w dziejach ludzkości. Pochłonęły miliony ofiar po wszystkich stronach biorących w niej udział. Ginęli nie tylko żołnierze na polach bitew, ale przede wszystkim ludność cywilna. Byli to mordowani podczas celowej i planowej eksterminacji narodów, ofiary głodu, przemocy i prześladowań oraz wszelkich okrucieństw wojny. Nie ominęło to również niemieckich mieszkańców dzisiejszego Gorawina.

Przez cały okres trwania I wojny światowej mieszkańcy Pomorza nie odczuwali bezpośrednich skutków działań militarnych. Fronty oddalone były o setki kilometrów. Żołnierze mobilizowani wśród mieszkańców wsi oddawali życie za ojczyznę na całej arenie wojny. Polegli w większości nie zostali pochowani w rodzinnej ziemi. Ku ich pamięci stawiano pomniki. Gorawiński nie zachował się w całkowitej (zaginęła część z nazwiskami). Dlatego poniżej przywołamy ich naszej pamięci[1].

Końców z pomnikiem upamiętniającym niemieckich mieszkańców wsi poległych podczas I wojny światowej

Otto Behling, poległ w 1914 we Francji

Ernst Carouge

Otto Ewert

N.N. Fischer

Otto Frank

Paul Fritz

Wilhelm Gornott

N.N. Kienast

Christoph Kirchhoff

Friedrich Kirchhoff

Otto Kühl, poległ 21. 03. 1918 we Francji

Ewald Laabs

Ernst Metz, poległ w 1918

Hugo Pechthold

Otto Pommerening, zmarł 21. 03. 1920 w Gorawinie w wyniku poniesionych ran

Paul Prochnow

Gustav Schwanz

Hugo Schwanz

Ernst Wodtke

Robert Brötzmann, zmarł w 1916 w Rosji na tyfus.

Na początku II wojny społeczęstwo nie odczuwało bezpośrednio skutków działań militarnych, aczkolwiek mężczyźni powołani do Wehrmachtu ginęli na jej frontach. Problemy zaczęły się w 1944 roku, kiedy to masy uciekinierów z Prus Wschodnich i innych terenów należących do III Rzeszy zaczęły napływać na Pomorze Zachodnie, szukając tu względnego spokoju.

Apogeum działań wojennych na Pomorzu Zachodnim miało miejsce w 1. połowie 1945 roku. Wówczas przez te tereny przelała się niewyobrażalna fala zniszczeń, śmierci, przemocy, głodu i strachu.

Poniżej

prezentuję listę mieszkańców Gorawina, którzy ponieśli śmierć w wyniku bezpośrednich i pośrednich działań wojennych jak i tych którzy zaginęli, zostali wywiezieni w głąb Związku Radzieckiego oraz popełnili samobójstwo lub zmarli w wyniku chorób i wycieńczenia. Zapewne znajdują się tam zagorzali naziści, zbrodniarze wojenni, wódciele ziemscy i przedsiębiorcy korzystający z niewolniczej pracy robotników przymusowych jak i przeciwnicy Hitlera oraz tzw. zwykli ludzie. Zapewne już nigdy nie dowiemy się kto jakim był człowiekiem, jakie miał poglądy i jakiej traumy doświadczył w wyniku działań wojennych oraz późniejszego przymusowego wysiedlenia z terenów Pomorza. Tworzyli oni historię i gospodarkę tych terenów, a namacalne dowody ich pobytu otaczają nas do dzisiaj. Niejeden czytający ten artykuł mieszka w domu, którego właścicielami byli poniżej wymienieni.

Polegli w wyniku działań zbrojnych[2]:

Horst Backe, poległ 04. 6. 1943 w Brjansku w Rosji

Heinz Brötzmann, zaginiony

Waldemar Bollmann, w 1945 zaginął na Węgrzech

Günther Dobratz, poległ 24. 11. 1942

Ernst Gruhlke, zaginÄ

Max Grunwald, policjant, poleg w 1945 w Kołobrzegu

Artur Haebel, poleg

Walter Heyse, poleg w 1945 w okolicy Królewca (Knigsberg)

Kurt Kienast

Georg Kirchhoff

Oskar Kirchhoff

Wilhelm Knaack, poleg 02. 8. 1943

Gustav Knopp, poleg 02. 1. 1944

Arnold Krause, w 1943 zaginął w Rumunii

Gerhard Krause, marynarz, zaginął w 1945

Paul Kröning, poległ 14. 1. 1945

Bruno Lange, 17. 3. 1943 zaginął w Rosji

Helmuth Lindemann, poległ w 1942 w Rosji

Horst Molzahn, poległ 17. 3. 1943 w okolicach Smoleńska w Rosji

Kurt Prey, zmarł w 1944 w rosyjskiej niewoli

Horst Raasch, poległ 15. 5. 1945

Kurt Radmer, poległ 19. 1. 1942 w Molwaty w Rosji

Heinz Redieß, w 1945 zaginął na Wschodzie

Arnold Redieß, w 1944 zaginął w Rumunii

Herbert Scheunemann, poległ w 1945

Günter Schlee, zaginął

Paul Schlee, poległ 11. 3. 1945

Karl Schwerdtfeger, w 1943 zaginął w Rosji

Paul Sedler, w 1944 zaginął

Herbert Timm, zaginął

Wilhelm Winkler, poległ 19. 2. 1943

Emil Witt, poległ 31. 12. 1941 w Rosji

Hermann Witt, od 19. 12. 1943 zaginiony w Rosji

Cywilne ofiary wojny[3]

Johanna Backe, z domu Heese, zmarła 19. 12. 1946 w obozie dla uchodźców

Paul Beyer, uprowadzony w 1945

Wilhelm Dettmer, zmarł 29. 12. 1945

Berta Firtzlaff, zmarła w grudniu 1945 w transporcie

Gustav Grunwald, zmarł w 1945

Marie Grunwald, zmarła w 1945

Therese Bergin, zmarła 27. 12. 1945 na Rugii

Johannes Haebel, uprowadzony w 1945

Anna Gruhlke, zmarła w 1945 w Gorawinie (Gervin)

Richard Elert, zmarł 8. 8. 1945 na tyfus w Gołłcinie (Groß Jestin)

Berta Elert, z domu Gruhlke, zmarła 10. 7. 1945 na tyfus w Białokurach (Baldekow)

Martha Klug, zaginiona w 1945

Heinz Klug, zaginiony w 1944

Emil Knaack, uprowadzony w 1945

Marie Knaack, z domu Raasch, zmarła w 1945 na tyfus

Vera Knaack, zmarła w 1945 na tyfus

Mathilde Knaack, zmarła w 1945 na tyfus

August Knopp, uprowadzony w 1945, zmarła 24. 3. 1945

Hermann Köhler, zmarł 3. 12. 1945 w Gorawinie

Emil Kress, uprowadzony w 1945

Ilse Kress, z domu Buske, zmarła na tyfus w Gołcinie

Hermann Kress, zmarł w 1945 na tyfus w Gorawinie

Helene Kress, z domu Borth, zmarła w 1947 w Rzesznikowie (Reselkow)

Friedrich Kühl, zmarł w 1946 w obozie w Bydgoszczy (Bromberg)

N.N. Ott (Tochter), zmarła w 1945 w Gorawinie

Paul Nienke, zmarł w 1945 w Gorawinie

Minna Krause, z domu Viergut, zastrzelona 25. 3. 1945 we własnym domu

Martha Spaude, zmarła w marcu 1945

Anna Scheunemann, zmarła 17. 6. 1945 w Starninie (Sternin)

Hans Treptow, zastrzelony w 1945 w Gorawinie

Hermann Mielke, popełnił samobójstwo 4. 3. 1945

Elisabeth Mielke, zastrzelona 4. 3. 1945 wraz ze sześciorgiem dzieci przez własnego męża

Paul Salzsieder, popełnił samobójstwo 4. 3. 1945

Meta Salzsieder, z domu Reinke, zastrzelona przez matkę 4. 3. 1945

Erika Salzsieder, zastrzelona przez ojca 4.03.1945

Dora Salzsieder, zastrzelona przez ojca 4.03.1945

Joachim Salzsieder, zastrzelony przez ojca 4.03.1945

Therese Salzsieder, z domu Harmann, zastrzelona przez syna 4.03.1945

Otto Schlee, popełnił samobójstwo 4. 3. 1945

Przypisy:

[1] Wiącej o pomniku odsyłam do: Tadeusz Dach, Historia pomnika wojennego w Gorawinie; <http://www.ziemiagryfa.org.pl/?p=516> [dostęp 8. 01. 2016]. Opracowano korzystając ze strony <http://hennwald.npage.de/gervin-kreis-kolberg-koerlin/gefallene-der-weltkriege.html> [dostęp 8. 1 . 2016].

[2] Opracowano korzystając ze strony <http://hennwald.npage.de/gervin-kreis-kolberg-koerlin/gefallene-der-weltkriege.html> [dostęp 8. 1 . 2016].

[3] Opracowano korzystając ze strony <http://hennwald.npage.de/gervin-kreis-kolberg-koerlin/zivile-opfer-des-weltkrieges.html> [dostęp 8. 1 . 2016].

zdjęcia: archiwum T. Dach